

سلیمانی امیری، جواد، ۱۳۴۷ -

راز بازگشت جاهلیت در عصر عاشورا/ جواد سلیمانی امیری

قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۲

۷۲ ص، ۱۹/۵×۱۱ س م

۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۵۹۵-۳

فیبا وضعیت

کتابنامه

حسین بن علی ریح، امام سوم، ۴-۶۱ ق

واقعه کربلا، ۶۱ ق-- علی

اسلام -- تاریخ - ۱۱ - ۶۱ ق.

جاهلیت

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، دفتر نشر معارف

۱۳۹۲ ۷۷۴ ر/س ۴۱/۵ BP

۲۹۷، ۹۵۳۴

۳۳۸۷، ۹۴

راز بازگشت جاهلیت در عصر عاشورا

مؤلف: آیت الله العظمی آية الله العظمی العظمی

مترجم: آیت الله العظمی آية الله العظمی العظمی

مترجم: آیت الله العظمی آية الله العظمی العظمی

www.ketab.ir



دکتر جواد سلیمانی امیری

دفتر نشر معارف

وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها

اول، ۱۳۹۲/۲۰۰۰ نسخه

۲۰۰ تومان

98A-978-021-090-2

قم، خیابان شهدا، کوچه ۴۲، شماره ۲، تلفن و فاکس: ۰۲۶۱۰۰۰۴

شهادت، روپه روی دفتر مقام معظم رهبری، تلفن: ۳۷۷۲۵۵۰۱

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، تلفن: ۳۳۹۰۴۴۴۰
خوابان انقلاب، جوار راه کالج، بلاک

٧١٥٠. تلفن: ٨٨٩١١٢١٢

چهاروازه شهدا، خیابان آیت الله بهجت، نش کوجه هفتم، تلفن: ۵۱۳۳۲۲۰۱۱۹

چهارراه مدرس، خیابان پزشکان، پلاک ۲۲، تلفن: ۸۳۱۷۳۳۸۵۱۱
حیابان شهید مطهری، سز کوه

۵۸ و ۵۹. تلفن ۳۴۱۲۲۳۱۶۶۶ -
 خدایان امام خمینی، روی روی بانک رفاه، تلفن ۱۳۱۳۲۲۰۶۹۷ -

میدان ساعت، انتهای خیابان مقصودیه، جنب سازمان فناوری اطلاعات شهرداری، تلفن: ۰۲۱۱۵۵۷۶۷۰۰۰ چهارم

طالقانی، به سعت میدان سیاه، بعد از زیرگذر، جنب هلال احمر، ساختمان دی، طبقه زیرزمین، تلفن: ۲۶۴۴۲۵۱۰.

خیابان ولی عصر (عج) بالاتر از سه راه سمنان، تلفن ۳۸۱۲۲۴۳۲۲۲

۰۲۸۳۳۳۳۲۸۰۶ تلفن: مهر اقتصاد، تلفن: ۰۲۸۳۳۳۳۳۲۸۰۶
میدان شهید خدایان ۱۸ دی، روبروی مسجد امام حسین (ع)

تلف: ۰۶۶۳۳۳۰۶۰۷۲

۱۰. خیابان امام خمینی،^{۱۱} خیابان میرزای شیرازی (مسجد سیدها)، ساختمان حوزه علمیه خواهران، تلف: ۸۳۳۷۵۵۹۲

چهارراه تختی، ابتدای خیابان مسجد سید، ۹۰ و ۹۱ روی، بانگ صدا، ات، تلف: ۲۱۳۳۷۱۶۹۰.

سه راه دانش، خدایان اسماعیل بنگ، جنب بانک ایران زمین، ۳۱۶-۳۳۳۳-۴۰، تهران، وارسا ایران

اسد اران ۱۹، ملاک ۵۴، تلفن ۰۵۳۳۲۲۰۰۷۸
خدايان آيت الله حميدى، دودوى، مسجد و شيعه ساي، استاد، تاف

91-VV001VZ 545 91-VV001A

.....	۷ مقدمه
.....	۸ مفهوم جاهلیت
.....	۱۲ عقاید جامعه جاهلی
.....	۱۳ ۱. استقلال‌پنداری در اراده
.....	۱۴ ۲. استقلال در قدرت
.....	۱۵ ۱. استقلال در عزت
.....	۱۵ ۲. دنیاداری
.....	۱۶ بازگشت جاهلیت
.....	۱۷ زمینه‌های بازگشت جاهلیت در عصر عاشورا
.....	۱۷ ۱. مخالفت با پیامبر در قالب دفاع از حق
.....	۱۸ ۲. ادعای زمینی شدن خلافت
.....	۱۹ ۳. اشرافی‌گرایی و عدالت‌گریزی نخبگان و خواص
.....	۲۵ ۴. تساهل‌ورزی نسبت به اجرای احکام و ارزشهای اسلامی
.....	۲۸ ۵. نفوذ ناهلان در مناصب نظام اسلامی
.....	۲۹ راز بازگشت جاهلیت در عصر عاشورا
.....	۳۷ نتیجه‌گیری
.....	۳۹ منابع

مقدمه

در زیارت اربعین سید الشهداء علیه السلام که شیخ طوسی آن را در تهذیب الاحکام و مسائل المصنوع از صفوان بن مهران جمال از امام صادق علیه السلام نقل کرده است می خوانیم:

بذل مهجته فیک لیستنقذ عبادک من الجهالة و حيرة الضلالة؛ [حسین بن علی علیه السلام] خون درون قابش را در راه تو بذل کرد تا بندگان را از جهالت و حیرت گمراهی نجات دهد. طبق این بیان، نجات امت پیامبر صلی الله علیه و آله از «جهالت»، هدف اصلی قیام اباعبدالله علیه السلام بوده است. از این رو، در این نوشتار ابتدا مقصود از جاهلیت و جامعه جاهل، سپس چگونگی تکرار جاهلیت در صدر اسلام و سرانجام علت پیدایش مجدد آن در میان امت پیامبر صلی الله علیه و آله را مورد بررسی قرار می دهیم.

پیش از این، نمادهای تکرار جاهلیت در صدر اسلام و تمایز جاهلیت کهنه و نو و راهکار سیدالشهداء علیه السلام در مبارزه با آن را در کتاب «امام حسین علیه السلام و جاهلیت نو» مورد بررسی قرار داده ایم.

لکن اکنون درصددیم تا رمز بازگشت جاهلیت در صدر اسلام را در حد این نوشتار مورد بررسی قرار دهیم.

■ مفهوم جاهلیت

«جهل» در لغت «نقیض علم»^۱ و به معنای «مطلق عدم علم» است که در فارسی از آن به «نادانی» تعبیر می‌شود. از این رو اهل لغت، «جاهل» را به «نادان» ترجمه کرده‌اند و از آن جهت که انسان جاهل، رفتارش از روی حساب و دانش نیست، گاه مبتلا به کارهای بیهوده و گاه مرتکب ظلم و فساد می‌شود. برخی جاهل را به «احمق و ستمکار» نیز ترجمه کرده‌اند.^۲ خلیل بن احمد غزالی می‌گوید که پدر علم لغت عرب شمرده می‌شود «جهالت» را «عمل کردن بدون علم» می‌داند^۳ و مقصود از «الجاهلیة الجاهلاء» را «زمان الفتره قبل الاسلام» یعنی «دوران انقطاع وحی قبل از اسلام» می‌شمارد^۴ و این نشانگر آن است که اگر جامعه‌ای از روی نادانی گرفتار ظلم و فساد شود، مصداق جامعه جاهلی است.

۱. رک: فراهیدی، ترتیب کتاب العین، ماده «جهل»، ج ۱، ص ۳۲۷.

۲. رک: منجد الطلاب، ماده «جهل».

۳. رک: فراهیدی، پیشین.

۴. همان. ابراهیم آنیس نیز به همین معنا تصریح کرده و «الجاهلیة» را به «اوصاف عرب قبل از اسلام در پرتو نادانی و گمراهی» معرفی نموده است و می‌نویسد: «ما كان عليه العرب قبل الاسلام من الجهالة والضلالة»، سپس مفهوم عام‌تری را ارائه کرده، می‌نویسد: «زمان الفتره بین الرسولین»؛ یعنی اساساً «دوران انقطاع وحی بین دو پیامبر»، عصر جاهلیت است. (رک: ابراهیم آنیس، المعجم الوسيط، ماده «جهلة»، ص ۱۴۴).

قابل توجه این که ترجمه از «جاهلیت» بعد از ظهور اسلام و تحت تأثیر فرهنگ قرآن مجید به صورت [علم بالغلبه] تکوین یافته است، وگرنه ریشه لغوی «جهل و جاهل» همان «نقیض علم و نقیض صبر و بردباری» است که در غرف فارسی‌زبانان گاه از آن به «عدم فهم و درایت» تعبیر می‌شود.